

NOVA DOBA

Leto XXI.

Celje, petek 10. marca 1939

Štev. 11.

Izhaja vsak petek ob 16. // Naročnina znaša mesečno po pošti 5 din, v Celju z dostavo na dom po raznašalcih 5-50 din, za inozemstvo 10 din // Uredništvo: Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1, prilicje, desno; uprava: levo // Telefon šte. 65 // Račun pri poštne čekovnem zavodu: v Ljubljani šte. 10.666

Našim vzgojiteljem v premislek...

Celje, 10. marca.

Tako je bilo: 200 slovenskih učiteljev se je zbralo v Celju, da se pomenijo o svojih stanovskih zadevah, o svojih težavah in potrebah, a da istočasno počastijo ob 20-letnici smrti spomin Ivana Cankarja. Kako so iskali, a ne našli leka svojim potrebam, kako so počastili Ivana Cankarja, nas tu ne zanima, zanimajo nas nauki, ki jih je tem ljudem razdelil »Prisluškovalec« v »Slovenskem domu« od petka 3. marca pod gornjim naslovom. Mož nelepih čednosti, prisluškovalec, je potreboval skoraj mesec dni, da je odložil v opoldanskem glasilu iz Kopitarjeve ulice svoje globoko modre nauke.

In kaj je povedal: Ti siromak, zaslepljenec, slovenski učitelj, pojdi sam vase, izprašaj si vest in najdi pot tja, od koder izhajaš; povrni se med narod, iz katerega si izšel. In potem ne boš sam, ne boš brez zaposlitve in ti ne bo dolgčas. To so pravi nauki z napotki v katoliška prosvetna društva, v fantovske odseke, v »naše« gospodarske ustanove, na tare itd.

Ne vemo, v čigavem imenu je tu govoril gospod »Prisluškovalec«. Morda v imenu onih, ki so bili in hočejo biti danes zagovorniki neke naše domače demokracije? Ali je govoril v smislu katoliških načel in krščanske morale? S kakšno pravico deli nauke in vsemu učiteljskemu stanu očita odtujenost lastnemu narodu? Časi so taki, kljub vsej revščini, da homo le v toleranci in medsebojnem spoštovanju mogli živeti drug ob drugem kot ljudje. Le kdor je zaslepljen s politično netoleranco, bo odrekal učiteljskemu, da ni prisluhnilo utripu ljudske duše. Vprašamo: kdo danes raziskuje našo vas, življenje našega človeka, njegov socialni položaj, ki se tako jasno kaže v šolskih klopih, ko nam zre nasproti lačna in uboga slovenska mladina? Kdo piše o vsem tem in opozarja javnost in odgovorne činitele na potrebe in nujne ukrepe, ki so potrebni? Ali ne pomaga učitelj lajšati tega gorja? Ali so enemu delu naše javnosti res neznane razne akcije v tej smeri ali pa jih v svoji nestrpnosti noče priznati, dasi slovenski učitelj pri tem svojem delu ne loči otrok teh in onih, kakor delajo morda drugi.

In izkoreninjenost? Na istem mestu je »Slovenski dom« prinesel nekako pred mesecem dni statistiko o konzumentih slovenske knjige, kjer pravi, da je slovenski učitelj kljub vsemu njen najboljši odjemalec. Ali »Prisluškovalec« to ni znao! Njemu je delo za narod le »taboritstvo«, firerstvo, »naši« fantje in »naša« zmagala! Koliko podeželskih knjižnic vodi učiteljsko, koliko svojih knjig posoja, koliko stori za našo knjigo in pri tem ne loči Jugoslovanske od Tiskovne, da ne iščemo drugih primerov. A je še dosti drugega dela, ki ga opravlja v korist in blagor svojega naroda — kljub vsemu!

Da kljub vsemu! Tako bi rekel s Cankarjem: »Nista si bili podobni ne v besedi, ne v sodbi; stegli sta se časih med seboj. Ta mi je kričal: »Véha, na desno jo kreni!« Drugi me je učil: »Na levo se drži, neroda.« Družila pa vas je neomajna vera, da moja pot ni prava, da sem bil vedoma ali nevedoma izgrešil ravno cesto.« Kaj ste storili, vi samozvani stoočstotni zastopniki in glasniki naroda, da bi si lastili tako sodbo? Zaradi drugačnih pogledov na to in ono javno vprašanje ste pognali učitelja iz sredine onega ljudstva, ki tega vašega početja ni odobraval. Niste izbirali sredstev, da bi človeka, ki je delal z narodom, pognali v hribe, mu dali pečat izgnanca, ga očrnilo pri vseh močnikih v srenji in izven nje, ki so mu potem, da se po slovenčevsko izrazimo, preiskovali obisti. Koliko gorja se je s to lepo frazo o delu proti narodu sto-

Nenaden preokret na Slovaškem

**Predsednik slovaške vlade dr. Tiso odstavljen —
Dr. Tuka aretiran — Obsedno stanje na Slovaškem**

Bratislava, 10. marca.

Predsednik češkoslovaške republike je danes odstavil predsednika slovaške vlade dr. Josefa Tiso in njegovo vlado ter imenoval novo slovaško vlado, ki ji predseduje dosedanji prosvetni minister. Aretiranih je bilo več slovaških politikov, med njimi znani dr. Tuka, ki je bil pred leti obsojen zaradi veleizdaje in pred kratkem pomiloščen. Češkoslovaška vojska je zasedla Bratislavo in vse ostale večje slovaške kraje ter razorožila Hlinkovo gardo in oborožene formacije nemške narodne manjšine. Na Slovaškem je proglašeno obsedno stanje. Odstavljeni predsednik slovaške vlade dr. Tiso, ki je pobegnil v neki samostan, se je s posebno noto obrnil na nemškega kancelarja Hitlerja. V Bratislavi vlada mir in red.

rilo vsemu stanu! In koliko gorja se povzroča še danes, in danes bolj in več ko včeraj!

Toda ne gre za to: »Prisluškovalec« pobrenka tudi na struno veličastne narodne zmage z dne 11. decembra, ko naj bi bilo slovensko učiteljsvo s svojim glasovanjem ali s svojo abstinenco jasno in javno pokazalo, da ne mara in da noče imeti ničesar z ljudstvom, ki ga redi! S to besedo je povedal mož zaplotnik, kar mu je bilo na srcu in kar nam je znano iz časov kranjske deželne vlade in kar se je pri nas ponovilo v razni obliki in besedi že tolikokrat in pred dnevi tudi v samem parlamentu. Redim te, zato »bodi danes bel, jutri črn. Imej glavo na voljnem konopeu zato, da se lahko s pridom priklanja na vse štiri strani; bodi koleno ne od kosti, temveč od testa...« (Cankar: Hlapci.)

A bodimo bolj sodobni: nosi danes črno srajco, jutri rjavo, pripravi si snjgo in imej še cigansko kamižolo in drugega kaj na zalogi, da te najdejo čas in dogodka, ki pridejo, vsi po volji naroda seveda, pripravljenega. Takšen bodi, da boš vseh trenutnemu gospodarju. Mladino pa uči značajnosti in poštenja; uči jo hoditi v življenju ravno pot — a sam se prodajaj za skledo leče, in besede naj ti bodo le lepo doneče fraze.

Hudo močno se nam dozdeva, da niso prihajali iz prisluškovalskega tabora v dobi, ko so on in njegovi mrvili suhi kruh opozicije, taki nauki in take besede. Ali niste pisali o nujni potrebi popolne neodvisnosti slehernega uradnika? Ali niste terjali takrat pravice prostega in svobodnega prepričanja, a delo bodi sojeno le z merilom dela samega in ne s političnim katekizmom v roki? Da, tako ste pisali in oznanjali! A danes ste vse to zavrgli in jemljete krepelce v roke, da zadovoljite svoje prve in edine avtonomistične uspehe. Njih žrtev vam bodi učitelj in vsa slovenska šola, kjer se že poznajo sadovi te »naše pristnoslovenske, domače pedagogike in naših avtohtonih načel šolske politike«, ko ukinjate osemletno šolsko obveznost, rušite šolo itd.

Toda: Kdo si ti, prisluškovalec, ki govoriš v imenu naroda? Kdo ti daje legitimacijo? Ali je nisi zgradil na zlaganih temeljih, ki si jih obsojal? Ali ti niso pred leti že vzeli to legitimacijo iz rok in si se do nje dokopal zopet le z grožnjami, silo in nasiljem? In ali veš, kdo iz naroda ti je dal to legitimacijo in koliko med njimi je bilo učiteljev, ki so v zahvalo za svoje »jamstvo« dobili od tebe, dični prisluškovalec, sedaj s kolom po glavi in brco čez prag narodnega občinstva?

Dobili so ga le od tebe, ki si lastiš pravico da odločaš, kaj je ljudska in kaj je protiljudska politika, ki zahtevaš, da se naj učitelj ukvarja le s stvarmi, za katere ga ljudstvo plača, in da prepusti vse ono, kar ni njegov posel, prisluškovalcem in javnim oznanjevalcem slovenskega evangelija. »Lepo doneče fraze o vzgoji mladine po modernih načelih novodobne pedagogike, uvožene iz tujine, so neslovenske, nekrščanske

in tuje«, trdi samozavestni prisluškovalec, ko prej trdi, da bo naš narod branil, ščitil, spoštoval in vzljubil učitelja, mu branil osebno in stanovsko čast pred morebitnimi hujskači in iz-

Mestni svet celjski 1935 - 1938

Brošura, ki smo jo v predzadnji številki »Nove Dobe« že na kratko omenili, opisuje v uvodu postanek Velikega Celja. Priznava, da se je mesto Celje kljub teritorialni modifikaciji (t. j. delitvi na mestno in okoliško občino) uspešno razvijalo, da je kazalo na vseh kulturnih, prosvetnih in gospodarskih področjih močan napredek, ugotavlja pa, da so se na ozemlju okoliške občine razvile naselbine sklenjenega mestnega značaja, kakor vasi Breg in Gaberje. Da so pa tudi ostale naselbine okoliške občine, kakor n. pr. Zgornja Hudinja, dobile po vojni mestni značaj, pač menda sam avtor te brošure ne verjame. Ako so bili torej podzvati koraki, da so brez prejšnjega zaslišanja prizadetih davkoplačevalcev priklopili kar vso okoliško občino, ne glede na gospodarske in recimo stanovske (mestne ali kmečke) interese mestne občine, so morali biti nerodajni pač drugi interesi. Če sta dobili vasi Breg in Gaberje mestni značaj, naj bi ju torej po zaslišanju davkoplačevalcev priklopili mestu. Če bi se trdilo da bi s tem odvzeli okoliški občini velik del davčne moči, se lahko nasprotno ugotovi, da bi s tem tudi odvzeli velik del bremen okoliške avtonomne samouprave. Mesto bi pa na ta način raslo postopno in bi ohranilo svoj mestni značaj. Okoliška občina bi se kot pretežno kmečka občina razvijala temu primerno, kakor se razvija na stotine drugih slovenskih kmečkih občin. Interesi mestnega kot pretežno uradniškega, trgovskega, obrtniškega in industrijskega prebivalstva so drugačni, kakor so interesi okoliškega kmečkega prebivalstva. Ako hoče mesto ostati mesto, mora imeti mestno obeležje. Kmečka občina ima docela svoje interese, ki jim je ustrezno, če ima svojo lastno samoupravo.

Kot vzrok, zakaj je moralo priti do združitve, navaja brošura, da zlasti ni bilo misliti na izvedbo regulacije Savinje in njenih pritokov, kaj šele na uspešno delovanje občinske uprave v drugih predelih, zlasti spričo pestre socialne strukture celjskega prebivalstva. Vemo sicer, da so večkrat razne upravne instance okorne in birokratske, da se akti po nepotrebnem pomikajo včasih celo v enem in istem uradu od uradnika do uradnika in referenta do končne rešitve z veliko zamudo in komplikacijo, dokler ne pridejo do končne rešitve, vendar to nikakor ni argument za postopanje, ki ukine eno življenja zmožno upravno enoto in pripomore, da se ravno s tem zelo poveča pestrost socialne strukture celjskega prebivalstva. Če bi bil to polnovreden vzrok, bi morali k Velikemu Celju pritegniti še ozemlje pod Tremerjem, saj se je tam začela izvajati regulacija Savinje. Ugotavljamo,

padi prenapetih politikov, če se povrne nazaj k narodu in k ljudski politiki.

Torej, ti slovenski učitelj, pomni: kreni na pot svojih prednikov — postani mežnar, približaj se ljudstvu — postani njegov hlapec, žrtvuj se zanj, daj mu kar zmoreš... Tako te uči tvoj novi instruktor (z našimi dopolnili), da boš srečen in ti ne bo dolgčas. A domovina bo tudi srečna — kajti:

Župnik: »Ena beseda je, ki je živa in vsem razumljiva: oblast. Živa je od vekomaj, vseh besed prva in zadnja. Pokori se, ne upiraj se, je poglavitna zapoved; vse drugo je privesek in olepšava. Kdor se ravna po tej zapovedi, mu bodo grehi odpušteni; kdor jo prelomi, bo smrti deležen.«

Jerman: »— sam sem vedel, kakšna sodba mi je pisana. Ali zgodi se, kar se mora zgoditi — oskubite jastreba, v goloba se le ne bo spremenil; in naj se škranjec devetkrat zakolne, lajal ne bo nikoli. Pokazali ste mi, kaj je moj posel — iz hlapcev napraviti ljudi; pa če le enemu odvežem roke in pamet, dovolj bo plačila.« (Cankar: Hlapci.)

da je bila regulacija Savinje zasnovana in tudi v prvi etapi že izvršena, ko sta bili obe občini — mestna in okoliška — še samostojni ter je deloval v mestni občini prejšnji mestni svet.

»Lepo mesto Celje je pogrešalo tudi vabljivega zaledja«, pravi avtor. Sedaj pa naj še navede, kje je po združitvi nastalo to lepo zaledje? Ali so naši hribi v celjski okolici, ki stojijo na mestnem teritoriju, sedaj lepši kakor pred leti? Ali je sedaj to zaledje vabljivejše, ko stoje pod Tovstom propasti posvečeni početki lepe planinske postojanke, ki je, ker jo je začela graditi prejšnja mestna uprava, ne dovršijo? »Z ureditvijo cest, šetališč, parkov, javnih nasadov itd. bi se izdatno povečal dotok tujcev«, pravi nadalje avtor. Povečal bi se torej dotok tujcev in dosegla korist za občane, če bi navedeno tudi storili in uredili ceste itd. Čudno je le to, da tega novo Veliko Celje še ni doseglo, saj je ravno ta brošura posvečena triletnici »plodonosnega« dela imenovane občinske uprave Velikega Celja.

»Jasno je tudi, da morejo nastajati novi industrijski obrati in veleobrati le v večjih krajih, kjer so dani poleg prostornosti še naravni pogoji«, navaja brošura. Tej trditvi gotovo sam avtor ne verjame. Industrije in veleobrati nastajajo tam, kjer so naravni pogoji podani (n. pr. v Trbovljah, na Jesenicah in v nešteti drugih industrijskih krajih), večji kraji pa nastajajo v tem primeru ravno zaradi teh veleobratov. Ako pa ne uvažujemo življenjskih interesov teh veleobratov, v prvi vrsti njihov obdavčenje, nastane nevarnost, da se ti obrati preselijo tja, kjer je obdavčenje manjše. Veleobrati vodijo račun o tem, ne pa o tem, kako velika je občina v kateri obratujejo, glavno je znosno obdavčenje, ki je spričo samoupravnih doklad v Velikem Celju na odlični višini.

»Industrija je močno razvita v najrazličnejših panogah«, pravi avtor, ki pozna v Celju med drugim »močno cementno, usnjarsko in mlinarsko industrijo«. Poznamo Celje in tudi Veliko Celje, vendar močne cementne, usnjarske in mlinarske industrije tu ni. Mlinarska je sicer svojčas obstojala; kar obstoji danes, pa res ni močna industrija, dočim sta cementna in usnjarska industrija v območju Velikega Celja neznan.

Kot nadaljnji argument za združitve mestne in okoliške občine navaja avtor, da more sedaj kmečki sloj, ki je baje vključen v meščanski krog, na razsežnem meščanskem (!) trgu ugodno znov-čiti svoje produkte. Radi bi vedeli, ali je v tem pogledu sedaj bolje nego je bilo pred združitvijo. Tržni dnevi so kakor so bili, meščani kupujejo kmetijske proizvode kakor prej, tržna pristojbina

je slej ko prej, z edino spremembo, da je sedaj višja nego je bila prej, za celjske meščane pa je sem ter tja nastopila sprememba s tem, da zahtevajo kmetje, ker so postali občani Velikega Celja, za svoje proizvode višje cene, ker imajo napram občini višje datjave kakor prej, ko še ni bilo Velikega Celja.

»Novi občinski svet, agilen in enoten ter prežet z močno voljo do pozitivnega dela — nenehoma ustvarja in kleše Velikemu Celju — novo lice...«, pravi avtor na koncu tega poglavja. Te besede pomenijo mnogo in če bi odgovarjale dejstvu, če bi bila n. pr. že izvršena regulacija Savinje v območju mesta Celja, če bi imeli nov, moderen most čez Savinjo, novo justično palačo, avtomatsko telefonsko centralo, novo kopališče ob Savinji, urejene ceste in komunikacije, sistematično izvajanje jav-

nih del za zaposlitev brezposelnih, vodovod, ki bi zadoščal za vse Veliko Celje, plin za vse območje, kjer je bil že nekoč uveden, bi bil vsaj delno izvršen program onih del, ki so Celju nujno potrebna. Potrebno je tudi, da se vsem celjskim davkoplačevalcem olajša breme samoupravne oblike, ki so med najvišjimi v državi, in da se od kmečkih »smeščanov« ne zahteva plačilo takih dajatev, ki napram njim niso utemeljene.

Če pazljivo in brez predsodkov premotrimo razvoj mestnega gospodarstva in mestnih financ v zadnjih treh letih, pridemo do zaključka, da je bila priključitev celokupne okoliške občine k mestni občini celjski v temelju pogrešana in kvarna za gospodarsko politiko celjskega mesta.

(Koniec prih.)

Zborovanje celjskih trgovcev

Celje, 10. marca

Sinoči je bila v Narodnem domu v Celju redna skupščina Združenja trgovcev za mesto Celje.

Predsednik združenja g. Stermecki je v začetku pozdravil navzoče članstvo, zlasti pa zastopnike Zbornice za TOI, Zveze trgovskih združenj, tiska in pomočniškega zbora, nato pa se spomnil v preteklem poslovnem letu umrlih članov in članic Antona Agreža, Josipine Battelinove, Ane Čulkove, Valentina Hladina, Terezije Hüttigove, Avgusta Lovrenčiča in Karla Slomška. V svojem poročilu je nato omenil, da gospodarske razmere lani niso bile ugodne. Slabemu vremenu se je pridružila kužna bolezen med živno v mnogih krajih, hmeljska trgovina je slabo zaključila, na Bizeljškem pa je toča povzročila ogromno škodo. Živiljske potrebe so se podražile, uradniške plače pa so ostale neizpremenjene in so menda izmed vseh držav pri nas najnižje, zaradi česar kupna moč vedno bolj pada. Plače bo treba končno zvišati, da bodo mogli uradniki dostojno živeti. Tuje devize so poskočile za 20%, kar je povzročilo zlasti podražitev tekstilnega in kolonialnega blaga, ki ga je treba uvažati. Na razvoj trgovine so vplivale neugodno tudi napete razmere v drugih državah. Zmanjšal se je naš izvoz v Nemčijo. Tudi naš izvoz v Italijo ni napredoval, posebno pa je nazadoval izvoz v države z zdravno in visoko valuto, zaradi česar se pojavlja pomanjkanje deviz za nakup surovin in grozi nevarnost, da bodo morale nekatere tovarne skrečiti obrat. Ker je tukajšnji kmečki živelj skoraj povsem odvisen od ugodnih cen živine, sadja, hmelja in lesa, naj bi se dosegle čim večje ugodnosti pri trgovskih pogodbah z Italijo, Nemčijo in drugimi državami. Povečali naj bi se kontingenti in uvedle eksportne premije. Prevozni stroški za pasivne kraje, med katere spada tudi Slovenija, naj bi se zlasti za živiljske potrebe čimprej znižali. Nujno potrebno je, da se mesto Celje vendar že uvrsti v prvi druginjski razred, ker je Celje glede prehrane eno najdražjih mest v državi. Državne in samoupravne davščine so pri nas mnogo previsoke. Potrebno je, da bi denar od teh dajatev v veliki meri ostal doma, kajti le na ta način bi si moglo celokupno gospodarstvo opomoči. Potrebujemo dobre ceste in tu bi lahko zaposlili naše brezposelno ljudstvo, ki mora s trebuhom za kruhom v inozemstvo. Dobre ceste pa so tudi nujno potrebne za razvoj tujskega prometa, ki je eden glavnih virov dohodkov v Sloveniji. Velika ovira v razvoju trgovine pa je še vedno krošnjarstvo. Združenje se že več let bori z neznoznimi poštnimi razmerami v Celju, kjer primanjkuje osebja in so zlasti telefonske razmere skrajno žalostne. Vse prošnje in intervencije za uvedbo avtomatske telefonske centrale v Celju pa so ostale brezuspešne in za nameček je dobilo Celje pred meseci staro telefonsko centralo iz Zemuna. Skrajni čas je, da država tudi nekaj stori za Celje, kjer ni vsa leta po osvobojenju gradila niti za eno paro. Tudi k stroškom za izredno važno regulacijo Savinje ni prispevala država za drugo, tretjo in četrto etapo ničesar. V Celju so nujno potrebna javna dela, zlasti gradnja justične palače, novega gimnazijskega poslopja in modernega poslop-

ja za bolniško blagajno SUZOR-ja. Združenje se je lani zavzemalo tudi za razne druge zadeve, zahtevalo je m. dr. tudi vzpostavitev carinarnice v Celju, a zaman, odločno je tudi nastopilo proti onesnaževanju Savinje po nekaterih industrijskih podjetjih. Združenje ima že nad 400.000 din gotovine, vse njegovo premoženje s hišo v Razlagovi ulici vred pa znaša nad 900.000 din. Združenje je lani pristopilo k Zvezi trgovskih združenj za dravsko banovino. Ob zaključku se je predsednik zahvalil Zbornici za TOI, Zvezi trgovskih združenj in časopisu za podporo in naklonjenost.

Tajnik g. Blažon je poročal, da je imelo združenje ob koncu preteklega leta 211 članov in 138 članic. Vseh v trgovini zaposlenih kvalificiranih in ne kvalificiranih nameščencev in nameščenk je bilo 769, to je 30 več kakor leto prej. Izmed 100 vajencev in vajenk, ki so bili vpisani v začetku šolskega leta na trgovski nadaljevalni šoli, jih je izdelalo 68. Na novo prijavljenih je bilo lani 25 obratov, izbranih pa 18, od teh 4 vsled smrti. Pisarna združenja opravlja tudi vse posle bolniške blagajne in višjega zborovanja TBPD v Ljubljani, katere članstvo je v Celju lani naraslo od 795 na 892. V preteklem poslovnem letu je imelo združenje 168.631 din dohodkov in 133.828 din izdatkov, prebitok je znašal torej 34.803 din. Čisto premoženje združenja je naraslo na 938.114 din. Na predlog člana nadzornega odbora g. Kramarja je prejela uprava razrešnico. Proračun za hišo združenja predvideva za leto 50.400 din dohodkov in 30.100 din izdatkov, prebitok znaša torej 20.300 din. Proračun združenja brez hiše pa predvideva 56.360 din dohodkov in 81.246 din izdatkov. Primanjkljaj v znesku 24.886 din bo krilo združenje s članarino.

Skupščina je soglasno sprejela naslednje samostojne predloge uprave:

Uprava se pooblašča, da sme tudi l. 1939. v izrednih primerih znižati ali popolnoma popustiti članom članarino. Tudi za šolsko leto 1938-39 ustanovi združenje po tri nagrade za učence trgovske nadaljevalne šole v Celju, ki bodo izdelali z odličnim ali prav dobrim uspehom, in sicer po 200, 100 in 50 din za vsak razred, kar da skupno 1.050 din. Skupščina odobri prevzem trgovske nadaljevalne šole v Celju v oskrbo združenja. Uprava se pooblašča, da stori vse potrebne korake pri upravi državnih monopolov in drugih merodajnih činiteljih glede popolne odprave zakupov prodaje soli odnosno odprave dosedanjega načina veleprodaje soli, katere perioda bo potekla v septembru 1940. Skupščina zahteva najenergičneje, da se v Celju ustanovi avtomatska telefonska centrala, ki so jo na merodajnih mestih že tolikokrat objavili. Čimprej naj se pristopi k rešitvi vprašanja celjskega osebnega kolodvora, ki glede na naraščajoči promet nikakor ne ustreza več današnjim prilikam. V zvezi s tem tudi ni več na mestu sedanji zasilni izhod ob koncu kolodvora. Kolodvorsko poslopje naj se temu primerno preuredi. Nujno potrebno je, da se regulacija Savinje nemoteno nadaljuje in čimbolj pospeši. Ker 20-odstotna občinska doklada za regulacijo Savinje preveč bremeni celjske davkoplačevalce in celjsko gospodarstvo ne more več prenašati tega bremena, je potrebno, da se najame večje posojilo za daljšo dobo, ki ga bo-

do odplačevali tudi zanamci, k anuitetni službi pa se naj pritegne tudi pomoč države. Dotlej pa naj tudi država prispeva večji znesek k stroškom za regulacijo Savinje.

Pri slučajnostih je svetnik Zbornice za TOI g. Fazarinc v imenu zbornice pozdravil skupščino tre razpravljaj o krošnjarstvu, kartelih, nelojalni konkurenci, davčnih vprašanjih in samoupravah. V imenu Zveze trgovskih združenj za dravsko banovino je pozdravil skupščino g. Verbič iz Ljubljane ter poročal o vsedravnem kongresu v Ljubljani, krošnjarstvu, davčnih zadevah in delovanju Zveze. Tajnik Zveze g. dr. Pustišek je poročal o delovanju odsekov Zveze in sicer odsekov lesnih trgovcev, trgovcev s tekočim gorivom, drogistov in knjigarnarjev. Gosp. Pšeničnik je govoril o nelojalni konkurenci, g.

Zahteve koroških borcev

Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Celju je priredila v nedeljo dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma setanek, ki se ga je udeležilo okrog 800 koroških borcev. Pred pričetkom sestanka je nameravala prirediti obhod koroških borcev z godbo na čelu po mestnih ulicah. Policija pa je ta obhod prepovedala. Sestanek je otvoril in vodil predsednik celjske krajeve organizacije g. Janko Brišček, ki je pozdravil vse udeležence, zlasti pa poveljnika vojaškega okrožja g. polkovnika Milkovića, pomočnika poveljnika 39. pp. g. polkovnika Defarja, predsednika okrožnega sodišča g. dr. Vidovića, direktorja drž. realne gimnazije g. Mravljaka in številne delegate krajevnih organizacij izven Celja. Nato je podal historiat borb koroških borcev za osvoboditev severnih predelov naše domovine in utemeljil zahteve koroških borcev po priznanju dobrovoljstva 20 let po osvobo-

jenju. Predsednik glavnega odbora LKB polkovnik v p. g. Andrejka je nato poročal o delovanju glavnega odbora. Legija koroških borcev ima okrog 4.000 članov, ki so včlanjeni v 20 organizacijah, a kljub vsem naporom še niso dosegli priznanja dobrovoljstva. Gradbeno ministrstvo je poslalo vsem javnim institucijam v dravski in savski banovi-

Kino METROPOL Celje

Od 10. do 13. marca film plesa in pesmi, veselja in zabave, humorja in smeha

Nasmeh sreče

(V nemškem jeziku)

SHIRLEY TEMPLE

Od 14. do 16. marca film svetovnega slovesa

Očetova pesem

Bobby Breen Slavni tenor
George Houston

Mislej pa je poudaril potrebo znižanja in preureditve kolkovine za račune.

Skupščina je tudi letos pokazala, da združenje z vso vnemo brani in uveljavlja interese trgovstva in ga druži v močno enoto.

polkovno zastavo in oficirskim zborom. Po pozdravu polkovni zastavi in odigranju državne himne je pomočnik poveljnika 39. pp. g. polkovnik Defar v lepem govoru podčrtal hrabrost in požrtvovalnost koroških borcev v bojih za našo severno mejo ter se spomnil junaka Malgaja in ostalih padlih koroških borcev, ki so jim vsi navzoči zaklicali trikratni »Slava!« Častna četa je oddala v počastitev padlih koroških borcev tri salve, zastopnik Legije koroških borcev pa je položil lep venec na spomenik padlim koroškim borcem. Na sestanku sprejeto resolucijo so poslali na pristojna mesta.

Koncert pevskega zbora Glasbene Matice Ljubljanske v Celju

Celje, 10. marca.

V ponedeljek 13. t. m. zvečer se nam obeta po dolgem času zopet izreden glasbeno umetniški koncertni dogodek. V veliki dvorani Celjskega doma bo nastopil celotni mešani pevski zbor, ki nam bo pod mojstrsko dirigentsko roko

KINO UNION CELJE

10., 11., 12., 13. (samo ob 18-30) marca

Križ ob potoku

(V češkem jeziku)

Biser in triumf slovanske umetnosti. — V glavni vlogi znana lepotica

Jirina Stepničkova

V nedeljo ob 10. in 14. matineeja

Nezvesta žena

ni okrožnico, naj upoštevajo pri sprejemu delavcev v službo predvsem člane Legije koroških borcev, žal pa niso prejela slične okrožnice tudi privatna podjetja, ki jih je tudi ob severni meji mnogo in ki ne marajo sprejemati koroških borcev v službo. Predsednik gornjegrajske krajeve organizacije g. dr. Mejak je omenil, kako znajo drugi narodi upoštevati borce za domovino. Ob zaključku je bila soglasno sprejeta resolucija, ki vsebuje zahtevo po priznanju dobrovoljstva koroškim borcem.

Nato je krenil dolg sprevod z železničarsko godbo na čelu iz Narodnega doma po Dečkovem trgu na dvorišče vojašnice kralja Petra pred spomenik padlim koroškim borcem. Na dvorišču je bila postrojena častna četa 39. pp. s

NOVOSTI
najnovjših,
v kakovosti najboljših
modernih tkanin
za damske plašče, kostume
in obleke
nudi letos cenj. odjemalcem izredno poceni
manufakturna in modna trgovina
M. PŠENIČNIK - CELJE

opernega ravnatelja g. Mirka Poliča zapel vrsto najpomembnejših del zborovske literature našega velikega skladatelja ntona Lajovica, kateremu je posvečen prvi del celjskega Matičnega koncerta. Mojster je praznoval v lanskem decembru 60-letnico svojega rojstva. Njegovi samospevi in mešani zbori so najpomembnejše umetnine slovenske glasbene literature.

Sledila bodo dela Foersterja, Adamiča in Koporca. Z njimi bi lahko označili tri dobe našega zborovskega ustvarjanja, starejšo, vpliv »Novih akordov« in sedanjo moderno. Ime Mirce Sancinove sprečamo to pot prvič na koncertnem sporedu Glasbene Matice. Zelo je znana kot reproduktivna umetnica, trije njeni samospevi, ki se bodo izvajali v sredini sporeda, pa jo s častjo uvrščajo med naše produktivne glasbene tvorce. V kompoziciji se je šolala pri mojstru prof. dr. Viktorju Urbančiču vse dotlej, dokler ni to v jeseni lanskega leta prevzel ravnateljskega mesta na konservatoriju v Reykjavíku. Zlasti pa jo je uvažal v umetnost skladanja prof. Artur Michl. Strokovnjaki zelo hvalijo njene samospeve in jih štejejo med najboljša dela naše sodobne glasbene literature.

Vse samospeve na tem koncertu bo pela priznana in odlična koncertna pev-

Mozirje

■ Izpitno komisijo za opravljanje po-močniških izpitov v Mozirju je imenovala banska uprava. Predsednik je šolski upravitelj in vodja v lanski jeseni ustanovljene obrtne nadaljevalne šole g. Drago Predan, njegov namestnik pa učitelj g. Anton Valenčak. Poleg njiju sta še imenovana v komisijo po dva mojstra iz vsake stroke. Nedavno so bili prvi izpiti pred to komisijo. Izmed petih priglasišenih kandidatov so izpit položili le trije, dva pa sta bila odklonjena za dobo treh mesecev. Pozdravljamo koristno prizadevanje za podvig izobrazbe našega obrtniškega naraščaja, ki bo baš s strojnimi izpiti pripomoglo do boljše bodočnosti obrtniškega stanu.

■ Društveni obrambni tečaj v našem Sokolskem domu je polnoštevilno obiskani. Dvakrat v tednu se zbere nad 30 članov, članic in obojega naraščaja k teoretičnemu in praktičnemu delu. Obširno gradivo podajajo v splošno zadovoljstvo vseh udeležencev sledeči bratje in sestre: načelnik br. Blažič, podnačelnik br. Miklavc, načelnica s. Kokošinčeva, prosvetar br. Predan in društveni zdravnik br. dr. Lesnika. Tečaj ima namen utrditi in poglobiti sokolsko idejo in vzgojiti sokolske vodnike.

■ Regulacija hudournika Mozirnice. Agilno Tujskoprometno in olepševalno društvo je z velikimi žrtvami zgradilo ob industrijskem kanalu moderno kopaljšče, ki je postalo najprivlačnejša tujskoprometna naprava. V ta industrijski kanal pa se steka hudournik Mozirnica, ki zlasti ob večjih nalivih prinaša z Golti obilo blata, peska in kamenja. Da se prepreči zanašanje takega materiala v lepo kopaljšče, bo začelo društvo ob izdatni podpori banske uprave že v kratkem regulirati Mozirnico. Strugo Mozirnice bodo speljali v Savinjo. Kopaljšče bo potlej resnično idealna tujskoprometna naprava.

■ Občni zbor Tujskoprometnega društva bo v soboto 11. marca ob 19. v posebni sobi gostilne »Pri pošti«. Zaradi zanimivega in važnega dnevnega reda se pričakuje polnoštevilna udeležba.

■ Sadjarsko predavanje. Sadjarska podružnica v Nazarjih pri Mozirju bo priredila v nedeljo 12. t. m. sadjarsko predavanje v nazarski šoli. Predavatelj g. Koren in Predan bosta teoretično in praktično prikazala vsa važnejša pomladanska opravila v sadovnjaku. Sadjarji, udeležite se predavanja v čim večjem številu!

Slovenjgradec

Ob grobu

br. Mira Veljaka

Slovenjgradec, 10. marca.

V najlepši moški dobi, komaj 33 let star, nas je sredi najplodonosnejšega dela zapustil naš dragi br. Miro Veljak. Trnjeva je bila njegova življenjska pot, vendar pa je do zadnjega kljuboval, dokler mu ni kruta smrt v največjem življenjskem polju strla kril.

Ze v rani mladosti je moral okusiti grenek begunski kruh, ko je moral s sočnice Nabrežine z rodbino bežati v Maribor. Tu je uspešno dovršil učiteljske. Ze v Mariboru se je z največjim uspehom udejstvoval v Sokolu, čim pa je prišel na svoje prvo službeno mesto v Slovenjgradec, je postal duša vsega našega obmejnega sokolstva. Ne samo kot načelnik slovenjgraškega Sokolskega društva, ampak predvsem kot načelnik Koroškega okrožja si je pridobil nevenljivih zaslug za naše obmejno sokolstvo. Iz Slovenjgradca je br. Veljaka vodila pot na meščansko šolo v Slovensko Bistrico, od tod zopet za kratek čas nazaj na meščansko šolo v Slovenjgradec in nato na mesto upravitelja šole v Vitanje. Toda že leta 1937. se je br. Veljak ponovno vrnil med svoje priljubljeno obmejno sokolstvo in je nastopil službo v Dravogradu. Z vsem mladostnim polotom se je br. Veljak v Dravogradu ponovno lotil sokolskega dela. Bil je načelnik dravograjskega društva in načelnik Koroškega okrožja. S kakšnim veseljem in marljivostjo je v tem svojstvu organiziral I. župni smučarski zlet v Guštanju, ki je baš po njegovi zaslugi tako krasno uspel! A na belih poljanah je čakala nanj bela žena, katere žrtev je postal po treh tednih. Toda ne samo na sokolskem področju,

marveč tudi v vseh ostalih nacionalnih, kulturnih in gospodarskih organizacijah smo videli br. Veljaka. Ustanovil in vodil je v Dravogradu tudi salonski orkester. Bil je tudi marljiv dopisnik našega lista. Neprecenljive pa so njegove zasluge za našo severno mejo, kjer se je vedno in povsod izkazal kot odločen in neustrašen borec za naše narodne pravice. V tej svoji nacionalni zavednosti in ljubezni do svobodne domovine je vzgajal našo obmejno mladino, da bi znala vedno in ob vsaki priliki braniti našo s tolikimi krvavimi žrtvami priborjeno narodno svobodo.

Čprav je bil br. Veljak skromen in tih, pa je naše obmejno prebivalstvo pravilno ocenilo vse njegovo veliko nacionalno delo, kar je baš pokazal njegov veličastni pogreb. Pred Sokolskim domom v Slovenjgradcu, kjer je bil pokojni na mrtvaškem odru, se je zbrala ogromna množica ljudstva. Dravograjska in slovenjgraška ljudskošolska mladina, rudarji iz Črne in Mežice, ogromno prebivalstva iz Mežiške, Dravske in Mislinjske doline je bilo zbrano. Prav častno pa so bili tudi zastopani Sokoli v krajih. Pred Sokolskim domom se je s klenimi besedami poslovil od drugega brata okrožni predsednik br. Ivan Rojnik, pevci Sokoli iz Dravograda pa so zapeli »Vigred se povrne«, nakar je krenil dolg sprevoz na pokopališče. Po cerkvenem obredu je ob odprtem grobu spregovoril v imenu dravograjskega Sokolskega društva starešina br. dr. Joško Erat, v imenu učiteljstva pa gg. Gallob in Kopač. Nobeno oko ni ostalo suho, ko se je od drugega učitelja poslovila njegova učenka in mu vrgla svežega cvetja v grob, nakar je še slovenjgraško pevsko društvo zapelo žalostinko.

Rosnih oči in z globoko tugo v srcu se je mladina in vse prebivalstvo težko poslavljalo od preranega groba našega nenadomestljivega br. Mira. Naj Ti bo lahka naša obmejna zemljica, ki si jo tako goreče ljubil! **Bogdan Pušenjak.**

■ s Prešernova proslava. V nedeljo zvečer je priredila ženska podružnica CMD v Slovenjgradcu v Sokolskem domu proslavo 90-letnice smrti našega največjega pesnika dr. Franceta Prešerna. Proslavo je otvorila z globoko zajetim govorom predsednica ga. inž. Pupiškova, nakar so sledile razne deklaracije in recitacije. Zaslužen aplavz je nato žel g. Milan Jug iz Ljubljane, ki je zapel nekaj krasnih pesmi, ki jih je moral na splošno željo ponavljati. Druga svetla točka programa je bil nastop klavirske virtuoziinje ge. Irma Traut-Klingerjeve, ki je sijajno podala Beethovne, Lisztove in Dvořakove skladbe. Obisk te proslave, ki je nudila obiskovalcem redke umetniški užitek, pa žal ni bil zadovoljiv. Proslava je zaslužila pač večjo pozornost našega občinstva.

■ s Nova tujskoprometna pridobitev. V stari Rupovi gostilni pri postajališču je te dni otvoril znani mariborski restavrat g. Golob novo kavarno in restavracijo. V ta namen je g. Golob dosedanje prostore popolnoma adaptiral in povečal ter jih moderno opremil. Vodstvo novega obrata je prevzel znani ljubljanski strokovnjak g. Kajfež, čigar ime jamči, da bo novi obrat res na višku. Nova kavarna predstavlja veliko tujskoprometno pridobitev za naše letovišarsko mesto, razen tega pa bo dobro došla potnikom, ki bodo pri čakanju na vlak imeli priliko za okrepičilo. Gosp. Golobu gre vse priznanje za njegovo veliko razumevanje naših tujskoprometnih potreb. V novem podjetju mu želimo obilo uspehov!

■ s Veliko nagradno streljanje. V nedeljo 19. t. m. bo priredil strelski odsek slovenjgraškega Sokolskega društva veliko sobno nagradno streljanje za prvenstvo poedincev in ekip Koroškega sokolskega okrožja. Za prvenstvo poedincev je razpisanih deset krasnih nagrad. Tekmujejo lahko tudi nečlani. Pri ekipnem prvenstvu pa lahko sodelujejo edino ekipe edinic iz Koroškega okrožja, ki pa morajo imeti naimanj po 6 članov. Za ekipno prvenstvo je daroval predsednik Koroškega okrožja br. Ivan Rojnik krasen srebrn pokal. Tekmovanje poedincev se bo pričelo ob 10. dopoldne, ekipno tekmovanje pa ob 13. Po tekmovanju bo v Sokolskem domu svečana razdelitev daril. Na to zanimivo tekmo-

vanje opozarjamo vse bratske edince, ki naj takoj pošljejo svoje prijave na načelnika strelskega odseka br. Miroslava Ferberja v Slovenjgradcu. Nagrade so razstavljene v izložbi g. Ivana Rojnika v Slovenjgradcu.

■ s Plemenita gesta. Na Kurentovem večeru je pestra skupina kmetič nabrala 700 din za revno sokolsko deco. Ob smrti nepozabnega br. Mira Veljaka je bilo nabranih namesto venca 350 din za naš Sokolski dom.

■ s Zanimivo predavanje. Agilna mislinjska podružnica SPD v Slovenjgradcu bo priredila v torek 14. t. m. ob 20. v kinodvorani predavanje o švicarskih in francoskih Alpah. Predaval bo naš znani plezalec g. prof. Franc Hvastja. Predavanje bodo spremljale krasne skioptične slike.

Laško

■ Banovinska cesta I-30 Celje — Zidani most je v splošnem, prav posebno pa še v njenem gornjem delu v slabem stanju. Številne kotanje in jarki ovirajo avtomobilski promet, zato je posipanje proge nujno potrebno. Delo pri Rimskih toplicah, to je v odseku Šmarjeta — Rimske toplice, počiva menda zaradi pomanjkanja kredita. Rekonstrukcijska dela na ostrih ovinkih pod Rimskimi toplicami pa so sploh ustavljena in nič ne kaže, da bi se kdaj nadaljevala. Ko čitamo razne programe banovine, gradbenega ministrstva ali pa predsednika g. ravnatelja dr. Vrhunca, moramo vedno znova ugotavljati, da nimamo nikogar, ki bi se zavzel tudi za naš okraj. Nihče ne opozori na važnost ceste Celje — Zidani most, ki ima vendar velik turistični in gospodarski pomen, ne samo za Laško, marveč še bolj za Celje in Savinjsko dolino, pa tudi za Gorenjsko. Kolikor se spominjamo, sta nekoč v banovinskem svetu bivši laški župan g. dr. Roš in bivši celjski župan g. Mihelčič, ki je sedaj podpredsednik narodne skupščine, zahtevala, naj se predlaga gradbenemu ministrstvu, da se podpravi ta razmeroma kratka proga. Dobila sta tudi zadevne obljube. Danes zavzema g. Mihelčič ugledno mesto, s katerega mu bo prav lahko izposlovati uresničenje te ideje, zlasti še, ker ima dobre zveze z gradbenim ministrstvom.

■ Avtomobilska nezgoda. Preteklo nedeljo zgodaj zjutraj se je vračal g. G. s svojim avtomobilom iz Celja v Laško. Malo nad toplicami je izgubil oblast nad volanom. Avtomobil je zdrknil čez cestni rob in se trikrat prekotatil. Avto je skoraj popolnoma razbit, g. G. se pa k sreči ni pripetilo nič hudega.

■ V prerani grob... V cvetu mladosti, komaj v 23. letu življenja, nas je zapustila Mici Pirnatova, hčerka g. Ignaca Pirnata, finančnega upokojenca v Laškem. Mici Pirnatovo smo poznali kot pridno, vztrajno in odločno nacionalno dekle. Nacionalni ideali, ki jih je izražala ob vsaki priliki, so ji bili poleg službe njen življenjski smoter. V službi je bila neumorna, vedno vesela in povsod priljubljena, o čemer je pričal tudi njen lepi pogreb. Nihče ne bi verjel, da ji je usoda grenila življenje z boleznijo na srcu. Ko se je pred meseci prehladila, ni temu posvečala posebne pozornosti. To je postalo za njo usodno. Vnetju srčne mreže se je pridružila pljučnica in kljub skrbni negi domačih in zdravnikov je prenehalo utripati mlado srce. Pokojni bodi lahka domača zemljica, težko prizadeži rodbini naše iskreno sožalje! — Se nismo bili spremili k počitku Mici Pirnatove, ko je iz ljubljanske bolnice prispelo poročilo, da je tam umrl 32-letni Karel Bezgovšek, elektrovarilec v tukajšnjem rudniku TPD. Ta vest je presunila vse, ki so poznali tega krepkega fanta. Pretekli petek se je odpeljal v Ljubljano, da se podvrže malenkostni operaciji na nogi, v nedeljo pa ga ni bilo več med živimi. Bezgovšek je bil mož, kakršnik zlasti danes, ko se nacionalnim borcem mečejo polena pred noge, zelo potrebujemo. Bil je borben nacionalist, naprednjak od glave do pete. Udejstvoval se je pri Sokolu, zlasti v gledališkem odseku, pri pevskem društvu »Humu« in drugih nacionalnih organizacijah. Kjer je le bilo treba, je prijel za delo. Ob častni straži Sokolov je počivalo njegovo truplo na mrtvaškem odru v tukajšnjem Sokolskem domu. Marsikateremu se je orosilo oko, ko je starešina tukajšnjega Sokola br. dr. Fran Roš podčrtaval delo in zasluge pokojnika pri gradnji nacionalne trdnjave in postojanke v Laškem. V imenu pevškega društva »Huma« je govoril g. Pleskovič. O Bezgovškovi priljubljenosti je pričal njegov veličastni pogreb, ki so se ga poleg stanovskih tovarišev v velikem številu udeležili tudi Sokoli iz Laškega in bližnjih krajev. Ob turobnih zvokih mestne godbe je krenil dolg sprevoz na pokopališče, kjer se je pevsko društvo »Hum« poslednjič poslovilo od pokojnega. Brata, tovariša in prijatelja Bezgovška bomo ohranili v častnem spominu. Njegovi težko prizadeji materi, soprog in sinčku ter ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

■ Divjanje nekaterih kolesarjev po najprometnejših ulicah že resno ogroža pasante. V četrtek je eden izmed te

